

Written by ПАВЛЮК ЄЛИЗАВЕТА АНДРІЇВНА, студентка спеціальності "Право" Кременчуцького національного університету ім. М.Остроградського (м.Кременчук)
Tuesday, 21 May 2019 13:40

За декілька років внутрішнього переміщення влада України повільними, невпевненими кроками реалізує політику щодо стабілізації ситуації в Україні, гарантування конституційних прав та забезпечення переміщених осіб. Більшість із здійснених або наразі здійснюваних кроків не є, на жаль, достатньо ефективними, а деякі взагалі суперечать Основному Закону України та міжнародним правовим нормам, а також рекомендаціям, які Україна отримала під час минулого огляду та підтримала як такі, що виконуватимуться. Право на житло є одним із основних прав людини, передбаченим статтею 47 Конституції України, за якою «кожен має право на житло, держава створює умови, за яких кожний громадянин матиме змогу побудувати житло, придбати його у власність або взяти в оренду; громадянам, які потребують соціального захисту, житло надається державою та органами місцевого самоврядування безоплатно або за доступну для них плату відповідно до закону». Реалізація цього права була завжди проблемною в нашій країні, де в черзі на житло громадяни стояли десятками років, але останнім часом це питання набуло особливої гостроти через появу в Україні внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО), більшість з яких своє повернення на окуповану територію чи перебування на ній пов'язує саме з відсутністю можливості реалізувати право на житло на підконтрольній Україні території [3].

Базовими положеннями законодавства щодо забезпечення права ВПО на житло можна вважати норми Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», за якими «Україна вживає всіх можливих заходів, передбачених Конституцією та законами України, міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, щодо [...] захисту та дотримання прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, створення умов для [...] інтеграції за новим місцем проживання в Україні» (ст. 2 Закону).

Суттєво обмежує конституційне право на житло й норма закону яка визначає право на безоплатне тимчасове проживання (за умови оплати особою вартості комунальних послуг) лише протягом шести місяців переселенців, які не належать до пільгових категорій (не є членами багатодітних сімей, інвалідами, особами похилого віку).

Працездатні переселенці, проживши шість місяців у наданому державою тимчасовому житлі, мають знайти достатньо високооплачувану роботу, яка б дозволяла їм не тільки самостійно харчуватися, одягатися тощо, але ще й, як мінімум, орендувати житло. Необхідність вирішувати житлове питання шляхом оренди житла значно підвищує вартість робочої сили внутрішньо переміщених осіб і, відповідно, підвищує вимоги щодо мінімально прийнятної рівня оплати їхньої праці. Крім того, в умовах зростання чисельності внутрішньо переміщених осіб і значного дефіциту житлових помешкань для них зазначена норма у разі її реалізації на практиці призведе до створення значної кількості конфліктів, пов'язаних із виселенням переселенців із займаних ними тимчасових помешкань на основі судових рішень [3].

Серед нормативно-правових актів щодо реалізації права ВПО на житло слід відмітити постанову Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 505 «Про надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг», що зменшує для таких осіб тягар витрат на наймання житла, але розмір такої компенсації навіть в невеликих містах реально покриває в середньому лише п'яту частину та менше таких витрат. Окрім цього, очевидно, що механізм надання внутрішньо переміщеним особам житлової допомоги у грошовій формі може бути ефективним лише у разі наявності в

Written by ПАВЛЮК ЄЛИЗАВЕТА АНДРІЇВНА, студентка спеціальності "Право" Кременчуцького національного університету ім. М.Остроградського (м.Кременчук)

Tuesday, 21 May 2019 13:40

країні відповідного інституційного середовища – розвиненого ринку комерційної оренди житла. В Україні пропозиція орендного житла є низькою, особливо у великих містах і, як наслідок – високими є ціни на орендне житло, через що багато сімей неспроможні навіть його винайняти.

У нашій країні вже є досвід забезпечення прав переселенців, чомусь забутий владними структурами. Забезпечення прав осіб, які постраждали від аварії на Чорнобильській АЕС, переселення, забезпечення тимчасовим житлом, харчуванням, постійним житлом, адаптація, працевлаштування, медичне забезпечення і грошова допомога – все це наша країна вже проходила. Чисельність чорнобильців на порядок менше, ніж внутрішньо переміщених осіб із Криму та Донецько-Луганського регіону, і вони потребували менше коштів. Але як показує міжнародний досвід, чим раніше держава зверне свою увагу на проблеми внутрішньо переміщених осіб, тим дешевше це обійдеться для країни у цілому як в економічному, соціальному, так і в безпековому плані. Проблема не зникне через рік чи два, вона потребує довгострокового вирішення.

Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» обмежує вирішення житлових проблем статтею 11, частиною 8, якою на місцеві органи влади покладається обов'язок безкоштовного «надання у тимчасове користування внутрішньо переміщеним особам житлового приміщення або соціального житла» на півроку за умови оплати комунальних послуг, проте до сьогоднішнього дня не прийнятий порядок надання такого житла». Не приділяється достатньо уваги створенню та використанню Фонду житла для тимчасового поселення. Компенсація за втрачене майно переселенцям не виплачується. Отже, регулювання порядку виділення житла в користування осіб, тимчасово переміщених із тимчасово окупованої території та району проведення антитерористичної операції, носить на сьогодні фрагментарний та хаотичний характер. Враховуючи довгостроковість проблеми забезпечення права на житло внутрішньо переміщених осіб, пропонується: визначити єдиний координаційний орган щодо питань внутрішньо переміщених осіб; забезпечити створення та функціонування єдиного реєстру внутрішньо переміщених осіб (на основі реєстру планувати витрати, плани з будівництва і т. д.); розробити нормативний документ щодо створення тимчасового житлового фонду для внутрішньо переміщених осіб (при визначенні придатності житла враховувати можливість працевлаштування) та порядку його надання.

Список використаних джерел: 1. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20 жовтня 2014 р. № 1706-VII: за станом на 20 жовтня 2014 р. *Голос України*. 21 листопада 2014. № 225. 2. Кобець М.П.

Проблеми забезпечення права на житло внутрішньо переміщених осіб в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2016. Вип. 37(2). С. 110—113. {comments on}